

28.11.2016

Liikenne- ja viestintäministeriö
PL 31
00023 Valtioneuvosto

Liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyyntö 15.11.2016 LVM/1629/08/2016

LAUSUNTO LUONNOKSESTA VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖKSEKSI TIELIIKENNETURVALLISUUDEN PARANTAMISEKSI

Liikenne- ja viestintäministeriö on viitekohdassa mainitussa lausuntopyynnössään pyytänyt lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi liikenneturvallisuuden parantamiseksi. Opetushallitus esittää lausuntonaan seuraavaa.

Koulu- ja päivähoitokuljetuksia on säädelty varsin kattavasti jo nykyisellään liikenne- ja viestintäministeriön asetuksessa koulu- ja päivähoitokuljetusten kuormituksesta ja turvallisuusjärjestelyistä (553/2006), laissa alkolukon käytöstä koulu- ja päivähoitokuljetuksissa (1110/2010) sekä liikenne- ja viestintäministeriön asetuksessa alkolukon käytöstä koulu- ja päivähoitokuljetuksissa (405/2011).

Lausunnolla oleva valtioneuvoston periaatepäätös liikenneturvallisuuden parantamisesta sisältää välillisesti parannuksia myös koulu- ja päivähoitokuljetuksiin, kuten mm. autokannan uudistaminen, talvirengaspakon laajentaminen koskemaan raskasta kalustoa ja urasyvyysvaatimusten kasvattaminen. Näillä kaikilla edellä esitetyillä voi olla koulu- ja päivähoitokuljetuksissa liikenneturvallisuutta parantava vaikutus.

Oppilaiden liikenneturvallisuuden kannalta kriittinen ajankohta on lukuvuoden alku ja sen ensimmäiset viikot, jolloin koulunsa aloittavien lasten elinpiiri laajenee ja he liikkuvat itsenäisemmin ja joutuvat opettelemaan uusia taitoja ja sääntöjä. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa 2014 laaja-alaisissa osaamiskokonaisuuksissa kohta "Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot" painottaa turvallista liikennekäyttäytymistä ja itsenäisen liikkumisen taitojen tukemista. Tämä lasten liikenneturvallisuuden kannalta merkittävä ajankohta tulisi näkyä periaatepäätöksessä.

Valtioneuvoston periaatepäätösluonnoksessa ja sen perustelumuistiossa korostuu autoilun merkitys tieliikenneturvallisuuden parantamiseksi. Tiellä liikkumisen muotoja on kuitenkin useita: autojen lisäksi teitä käyttävät mopoilijat, polkupyöräilijät ja jalankulkijat, joita varsinkin koululaiset useimmiten ovat. Näiden liikenneturvallisuuden parantamiseen tähtäviä toimenpiteitä tulisi periaatepäätöksessä tuoda enemmän esille.

Periaateluonnoksessa on jäänyt vähäisemmälle huomiolle muut kuin ajoneuvoilla liikkuvat kansalaiset ja se liikenneympäristö, jossa kevyempi

liikenne kohtaa ajoneuvoliikenteen. Yleinen kansalaisten liikenneturvallisuus olisi hyvä nostaa esiin kansalaistaitona, jolloin myös kytkentä koulutukseen tulisi näkyvämmäksi.

Periaateluonnoksen keskeisissä keinoissa liikenneturvallisuuden parantamiseksi on mm. kohta tienkäyttäjille annettavan ajotutkinnon ja siihen liittyvien oppimistapojen kehittamisestä. Eli siinä viitataan ajokorttikoulutukseen. Osana liikennettä on paljon henkilöitä, joilla ei ole ajokorttia, esimerkiksi lapset ja nuoret. He liikkuvat sekä jalan että monenlaisilla liikkumavälineillä, jotka eivät edellytä ajokorttia. Perinteisten polkupyörien ja talvisten liikkumavälineiden rinnalle on tullut paljon sähkökäyttöisiä, liikkumista helpottavia henkilökuljettimia.

Erityisesti pääkaupunkiseudulla havaitun suuntauksen mukaan yhä harvempi 18-vuotias nuori hankkii henkilöauton ajokortin, sen sijaan hankkimista lykätään myöhemmälle iälle. Myös kokonaan ajo-oikeudettomien määrän ennustetaan kasvavan. Tämän suuntaiseen kehitykseen vaikuttavat muun muassa kaupunkien toimiva joukkoliikenne, muiden liikennevälineiden, kuten polkupyörien lisääntynyt käyttö sekä nuorten ympäristötietoisuus.

Ajokorttisäädösten uudistuksen tavoitteena on nykyaikaistaa ajokorttikoulutusta ja keventää kansallista EU:n vaatimukset ylittävää sääntelyä. Määrämuotoisen, opetussuunnitelmaperusteisen opetuksen sijaan ajokortin suorittaja voisi vapaasti valita tarvitsemansa opetuksen ja autokoulut voisivat myös tarjota erilaisia opetuspaketteja. Muutoksella voitaisiin ottaa huomioon yksilölliset erot ja lisätä mahdollisuuksia aiemmin opitun hyödyntämiseen.

Liikenneverkon liikenneturvallisuutta parannettaessa tulisi harkita liikenneinfrastruktuuriin liittyvien varusteiden ja laitteiden toimivuus nykymallisessa kehityksessä, jossa kevyt liikenne on muokkaantunut aiemmasta teknisempään suuntaan. Harkittaviksi asioiksi voisi ottaa esimerkiksi valaistuksen, suojateiden sijoituksen sekä liikennemerkit.

Periaatepääösluonnokseen kirjatut tavoitteet ja toimenpiteet voivat toteutuessaan vaikuttaa lakeihin, joissa säädetään tiettyjen säänneltyjen ammattien kelpoisuusvaatimuksista, erityisesti esimerkiksi luonnoksessa mainittu laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta (957/2013), jossa säädetään katsastuksia suorittavan henkilön ja katsastustoiminnasta vastaavan henkilön kelpoisuusvaatimuksista sekä ajokorttilaki (386/2011), jossa säädetään autokoulutoiminnasta vastaavan johtajan kelpoisuusvaatimuksista. Näitä säännöksi mahdollisesti muutettaessa Opetushallituksen näkemyksen mukaan tulee liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan säänneltyjen ammattien kohdalla toimivalta ulkomailta koulutuksensa suorittaneiden osalta säilyä jatkossakin Liikenteen turvallisuusvirastossa Trafissa.

Pääjohtaja

Aulis Pitkälä

Kouluneuvos

Ulla Vanttaja